Bloedzusters

Ook van Annejoke Smids:
Verlaten

Annejoke Smids

Bloedzusters

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Kijk ook op:
www.ploegsma.nl
www.annejokesmids.nl
www.johnrabou.nl

ISBN 978 90 216 7675 3 / NUR 284
© Tekst: Annejoke Smids 2017
© Illustraties: John Rabou 2017
Omslagontwerp: Nanja Toebak
Vormgeving binnenwerk: Studio Cursief, Irma Hornman
© Deze uitgave: Uitgeverij Ploegsma, Amsterdam 2017
Alle rechten voorbehouden.

schrijvers van de ronde tafel

Annejoke Smids is lid van de Schrijvers van de Ronde Tafel

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C116331
FSC
www.fsc.org

Uitgeverij Ploegsma drukt haar boeken op papier met het FSC-keurmerk.
Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

Voor Maaike en Silke

ALEXA
PHAROS
HEPTASTADION
SERAPEVM
CIRCVS LAGEION

ANDRIË
MVSEON
BASTET
MAREOTISMEER

INHOUD

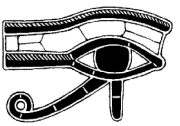

Proloog: Apophis 11
1. Bastet 15
2. De bibliotheek 28
3. De vreemdeling 40
4. Giften 47
5. Een spelletje senet 57
6. Familiebezoek 63
7. De race 72
8. Onder de tempel 79
9. Het water van de Nijl 90
10. De sleutel 100
11. Anoebis 106
12. Op onderzoek 112
13. Audiënties 120
14. Goede raad 130
15. De geheimen van Serapis 139
16. Koningscobra 146
17. De zilveren armband 154
18. De terugkeer van de farao 163
19. Oog in oog 169
20. Onzichtbare bediendes 177
21. Het proces 188
22. Scarabee 195

23. Ontmoetingen 201
24. Op zoek naar Flavius 206
25. Waar rook is... 213
26. ...is vuur! 221
27. Het andere Alexandrië 228
28. Gezalfd 233
29. De slangen van de wedergeboorte 240
Epiloog: Twee maanden later 249

Wie is wie? 254
Meer over het Egypte van Djeme 255

Proloog

APOPHIS

Ze heeft de westelijke horizon bereikt. Het is bijna nacht.

Voor haar ligt de ingang naar de onderwereld.

Om haar heen is alles donker, op de onheilspellende glinstering van het water na. Kleine golfjes klotsen zacht tegen de nachtboot en de lucht is vochtig. De boot wordt voortgetrokken aan een touw, maar dat verdwijnt halverwege in het water. Wie of wat haar voorttrekt, kan ze niet zien.

Een eindje voor zich uit ziet ze een donkere vlek. Als het bootje dichterbijkomt, ziet ze een ronde boog, uitgehakt in de rotsen. Haar boot kan er met gemak onderdoor. De boog is rijk versierd met gebeeldhouwde waterlelies, riet en bloeiende irissen. Ertussen kronkelen slangen die er zo levensecht uitzien dat het lijkt alsof ze bewegen... In haar verbeelding zwiept een staart zachtjes dreigend heen en weer. Plotseling komt een van de slangen los van de stenen en valt naast haar in het water. Het bootje begint te schommelen. Meer slangen maken zich los en een voor een laten ze zich in het water glijden. Sommige proberen in haar bootje te klimmen en sissen naar haar. Ze kijkt wild om zich heen naar iets om zich mee te verdedigen, maar er liggen zelfs geen roeispanen in het bootje.

En dan klinkt er een stem in haar hoofd. *Namen... de namen. Je moet ze bij hun namen noemen, dan gaan ze weg...*

Namen! Maar hoe kan ze nou weten hoe die beesten heten?

Alexandrië, 33 voor Christus

1

BASTET

De merkwaardige ogen kijken haar recht aan. Zoiets geks heeft ze nog nooit gezien. Het is net alsof het beest haar uitdaagt. Ze klimt nog wat verder, maar de tak wordt nu wel heel wiebelig. En hij was al niet sterk.

Terwijl de ogen van de sprinkhaan de hare niet loslaten, verdwijnt er nog een stukje van de vleugel in zijn bek. Het vogeltje aan het andere eind ervan zit als bevroren. Djeme meent dat ze zelfs gekauw hoort. De sprinkhaan is groter dan ze ooit heeft gezien, met een enorme kop en bijpassende kaken.

'Los, mormel!' roept Djeme. 'Laat los!'

Zou dit niet andersom moeten zijn? Vogels eten toch meestal sprinkhanen? Ze rekt zich zo ver mogelijk uit, zodat ze met haar hand net bij het vogeltje kan. Gewoonlijk zou het allang zijn weggevlogen. Had ze maar een stokje zodat ze die akelige sprinkhaan een por kon geven.

'Hoogheid!' klinkt het plotseling geschrokken achter haar. 'Wat doet u nu?! Pas toch op, straks valt u! Ik haal een paleiswacht!'

Djeme schrikt zo van het geschreeuw achter haar dat ze haar evenwicht verliest en bijna van de tak valt. Het lukt haar net zich met één hand vast te houden. Met de andere grijpt ze het vogeltje en ze zorgt uit alle macht dat ze die hand niet net zo hard aanknijpt als de andere. Dat zou het vogeltje niet overleven. Djeme hervindt haar balans en ziet dat de sprinkhaan nog steeds de vleugel niet

heeft losgelaten. Maar nu heeft Djeme hem te pakken! Net als ze de kaken van het mormel wil verbrijzelen tussen haar vingers, laat het beest los en springt weg. Djeme slaakt een zucht van opluchting.

Voorzichtig schuift ze weer naar achteren. Bij het raam staan intussen twee paleiswachten klaar om haar naar binnen te helpen. Alsof ze zelf niet meer weegt dan een veertje tillen ze haar de kamer in.

'Hoogheid!' roept Gissa verwijtend. 'Dat had helemaal fout kunnen gaan!'

Met een grijns opent Djeme haar hand en laat het vogeltje zien. Van de linkervleugel missen een paar veren, maar verder lijkt het in orde. Er zit alleen nog steeds niet veel beweging in het beestje, zo geschrokken is het.

'Ah,' zegt Gissa dan begrijpend.

Djeme loopt naar de kooi die tegen de muur in haar kamer staat en zet het vogeltje erin. Ze kijkt naar de andere bontgekleurde vogeltjes, die vrolijk kwetterend van tak naar tak springen. Er zijn er ook een paar bij die prachtig kunnen zingen. Ze heeft ze drie jaar geleden voor haar elfde verjaardag gekregen van haar vader. Kai heeft de kooi voor haar gemaakt van hele dunne bamboespijltjes. Het is een prachtige kooi geworden, bijna net zo hoog als Djeme zelf, maar omdat hij op een speciaal gemaakt tafeltje staat, torent hij boven haar uit.

'Nu maar eens kijken of jullie bij elkaar passen,' zegt ze. 'En anders mag je weer naar buiten zodra je hersteld bent.'

Gissa schudt haar hoofd en klakt met haar tong.

Djeme draait zich naar haar om. 'Kom op, Gissa, het is toch goed gegaan? Had ik dat beestje soms moeten laten opeten door een sprinkhaan? Vlak voor mijn ogen?'

Gissa heeft haar armen over elkaar geslagen en kijkt haar streng aan. Ook al is ze maar een jaar ouder dan Djeme, toch voelt het soms net alsof Gissa haar moeder is. Djeme ziet dat er iets schittert in haar donkerbruine ogen.

‘Was het echt een sprinkhaan?’ vraagt Gissa dan. ‘Is het niet zo dat vogels gewoonlijk sprinkhanen eten en niet andersom?’

‘Deze was anders,’ zegt Djeme ernstig. ‘Hij was bijna zo groot als een papegaai. En heel donkergroen. En ontzettend vals.’

Gissa barst in lachen uit.

‘Maar het is echt zo!’ protesteert Djeme nog voor ze zelf ook heel erg moet lachen.

‘Je deed het met opzet! Ik zag het toch!’

‘Niet waar, het was een ongelukje!’

Het opgewonden geschreeuw komt van de markt aan de Canopische weg. Eigenlijk wil Kai doorlopen, want heel veel tijd heeft hij niet. Maar ergens wil hij ook weten wat er aan de hand is. Veel hoeft dat niet te zijn, weet hij uit ervaring, want Alexandrijnen winden zich altijd wel ergens over op. Vorige week nog was hij op de markt, toen een klant vroeg of de vis wel echt diezelfde morgen was gevangen. De visboer voelde zich zo in zijn wiek geschoten dat hij bijna over zijn kraam was geklommen om de man aan te vallen. Gelukkig konden zijn collega’s hem nog net tegenhouden. De klant was snel naar een andere kraam vertrokken.

Al was het niet zijn bedoeling, Kai is toch in de richting van de stemmen gelopen.

‘Hij deed het opzettelijk! Ik weet het zeker!’ klinkt het nu van heel dichtbij.

Een struise Alexandrijnse voert het hoogste woord. Ze blaast een lok die uit haar opgestoken haar is losgeraakt uit haar verhitte gezicht en plant haar handen stevig in haar zij.

‘Ik zag hem niet!’ schreeuwt de man die voor haar staat. ‘Hoe vaak moet ik dat nog zeggen!’

‘Nog wel een paar honderd keer voor we je geloven,’ zegt een jonge vrouw in een paarse jurk strijdlustig. ‘Halima vergist zich heus niet.’

‘Misschien heeft Halima het wel niet goed gezien,’ zegt de man.

Hij lijkt wat terug te krabbelen, want de menigte heeft hem intussen aardig in het nauw gedreven.

'Wat is er aan de hand?' vraagt Kai aan de man naast hem.

'Hij heeft een kat een schop gegeven,' zegt de man.

'Wat?!' roept Kai verontwaardigd.

De man rolt met zijn ogen. 'Het is een Romein, wat wil je. Waarschijnlijk net vanmorgen in de haven van boord gekomen. Dat sjokt hier maar de stad in, weet van niets.' Hij schudt zijn hoofd.

Intussen drommen de mensen om de man heen en het lijkt erop dat er klappen gaan vallen. Halima heeft hem bij zijn tuniek gegrepen en de mensen om haar heen schreeuwen aanmoedigingen.

Kai baant zich een weg naar voren.

'Halima!' roept hij heel hard.

De vrouw kijkt op.

'Halima, luister naar me. Neem hem niet zelf onder handen, daar komt alleen maar narigheid van.'

'En wie ben jij dan wel?'

'Ik ben Kai. Ik werk in het paleis. Daar moeten we de vreemdeling naartoe brengen. De farao moet horen wat hij heeft gedaan. Dan kan zij beslissen wat er met hem moet gebeuren.'

Halima's greep op de tuniek van de man verslapt een beetje. Het voorstel lijkt haar wel aan te spreken. Voor de vorm balt ze nog even haar andere vuist in zijn gezicht, maar dan laat ze hem los. 'Je hebt gelijk, Kai,' zegt ze. 'We brengen hem naar het paleis. Laat de farao maar met hem afrekenen.'

Meteen grijpen tientallen handen de man vast en met zijn allen sleuren ze hem de Canopische weg op, in de richting van het paleis.

Hoofdschuddend loopt Kai achter het groepje aan. Hij hoopt maar dat er nog wat van de man over is tegen de tijd dat ze bij het paleis aankomen.

‘Waar was je?’ vraagt Djeme zodra hij binnenkomt. ‘Ik dacht dat je maar op een heel kort familiebezoekje ging.’

Ze staat voor het raam dat uitkijkt over de haven en het zachte licht schijnt half door haar roze linnen jurk. Haar gitzwarte, glanzende haar is kunstig gevlochten in kleine vlechtjes met onderin kralen in alle kleuren van de regenboog. Op haar arm zit een tevreden spinnende Nofret.

‘Dat was het ook,’ zegt Kai. ‘Maar ik werd opgehouden.’

Ze kijkt hem een beetje scheef aan met haar lichtbruine ogen die maar een paar tinten donkerder zijn dan haar honingkleurige huid. ‘Opgehouden? Waardoor dan? Of moet ik zeggen door wie? Ben je soms een leuk meisje tegengekomen?’

‘Een leuk meisje?’ zegt Kai verontwaardigd. ‘Dat kan toch niet!’

‘Als je leuker bedoelt dan ik, nee,’ zegt Djeme en met geveinsde bescheidenheid slaat ze haar ogen neer. Nofret springt op de grond.

Kai grijnst en legt kort uit wat er wél is gebeurd op de markt.

‘Een kat geschopt?’ vraagt Djeme geschrokken. ‘Echt?’

‘Zijn verdediging was dat hij net met de boot uit Rome was gekomen,’ legt Kai uit, ‘en dat hij niet wist hoe er in Alexandrië met katten om wordt gegaan.’

‘Pff, wat een onzin,’ zegt Djeme. ‘Ze hebben tegenwoordig in Rome toch ook katten?’

‘Misschien behandelen ze de dieren daar wel heel anders.’

‘De barbaren,’ zegt Djeme. ‘Ik moet er niet aan denken.’

‘We hebben hem voor de farao gebracht,’ gaat Kai verder.

‘En wat heeft die besloten?’

‘Ze heeft hem laten opsluiten. Voor vijf jaar.’

‘Nou, dan mag hij blij zijn dat hij er nog zo genadig van afkomt,’ zegt Djeme.

Nofret strijkt langs Djemes benen en ze pakt de kat weer op.

‘Dat vonden de mensen van de markt ook,’ zegt Kai. ‘Eigenlijk hadden ze gehoopt dat hij ter dood zou worden gebracht. Maar

goed, de kat leefde nog, en de farao vond dat dat ook meetelde.'

'Misschien moeten we straks even naar de tempel van Bastet. Ik heb nog een heel mooi gouden beeldje, dat kunnen we haar brengen. Om de balans te herstellen.'

Kai glimlacht naar haar. Altijd denkt ze aan het welzijn van het volk en van de stad. 'Ik zal de dragers zeggen dat ze zich klaarmaken,' zegt hij.

Niet veel later zijn ze onderweg naar de tempel van Bastet. Djemes stoel wordt gedragen door vier bedienden en Kai loopt naast haar. Zes gewapende paleiswachten lopen voor hen uit en ze worden gevolgd door een stoet van dertig bedienden en slaven die alles dragen wat hare majesteit maar nodig kan hebben, van water tot versnaperingen en waaiers. Het is druk op straat, zoals meestal. Overal maken de mensen diepe buigingen naar de stoet van het paleis. De geuren van het eten dat overal in stalletjes wordt verkocht zijn bedwelmend in de hitte, vooral in combinatie met de haaroliën die veel vrouwen gebruiken. De zeebries die hen hier en daar door de rechte straten bereikt, is zeer welkom. Kai hoopt dat het bij de tempel van Bastet wat rustiger zal zijn.

Het is midden op de ochtend, nog voor de dag op zijn heetst is. Veel Alexandrijnen zijn hun boodschappen aan het doen en met de buren aan het bijkletsen. Onder de talrijke bomen op de Canopische weg kan dat heel plezierig zijn.

'Zo'n brede straat en nog is er niet genoeg ruimte,' zegt Djeme tegen Kai. 'Kijk toch eens hoeveel mensen, en allemaal met hun eigen boodschappen. Waar zouden ze allemaal wonen?'

'De stad heeft heel wat huizen,' zegt Kai. 'En omdat de meeste minder groot zijn dan het koninklijk paleis, nemen ze minder ruimte in.'

'Haha,' zegt Djeme droogjes. Een poosje blijft het stil terwijl Djeme om zich heen kijkt. 'Hoe ziet jouw huis er eigenlijk uit?' vraagt ze dan. Kun je me niet een keertje meenemen als je op familiebezoek gaat?'

Kai voelt hoe een koud gevoel zich samenpakt in zijn buik. Hij moet er echt niet aan denken! Hij ziet het al voor zich: zijn moeder, niet iemand om haar mening voor zich te houden, zich luid beklagend tegen Djeme over de prijs van vis op de markt, terwijl zijn stiefvader zichzelf uitgebreid op zijn dikke buik zit te krabben. Nee! Dat mag niet gebeuren.

'Geef je opzettelijk geen antwoord?'

'Nee, nee, natuurlijk niet. Je kunt best een keertje mee, als je dat graag wilt.'

'Fijn! Want dat wil ik echt graag!' zegt Djeme.

De dragers nemen een afslag die hen bij de tempel van Bastet brengt.

In de tempel is het meteen een stuk koeler. Het licht is gedempt en het ruikt er naar wierook. Het eerste wat een vreemde bezoeker op zou vallen is hoeveel katten er rondlopen. Ze strijken langs de benen van de bezoekers en liggen op zijden kussens overal in de tempel. Hoge gouden pilaren reiken ver omhoog en zijn van onder tot boven beschilderd met afbeeldingen van de godin en haar katten. Rode en goudkleurige draperieën en schilderijen in dezelfde kleuren geven de tempel een sfeer van intimiteit. Overal lopen priesters en priesteressen in gewaden die zijn beschilderd met symbolen en kattengezichten. Sommigen neuriën zacht en ratelen met hun sistrums; de instrumenten met de metalen ringetjes maken een licht en klingelend geluid.

Djeme loopt naar het altaar en knielt daar neer.

Kai blijft eerbiedig op een afstandje staan. Een jonge rode kater met een glanzende vacht strijkt langs zijn benen en gaat dan naast hem zitten. Ondanks het neuriën en het geluid van de sistrums, hoort Kai de kat spinnen. Hoe kan iemand zo'n dier nou een schop verkopen? Een Romein, net van een schip gestapt, had iemand op de markt vanmorgen gezegd. Dat moet het dan wel zijn. Intussen is Alexandrië al zo lang bezet door de Romeinen dat de meesten van hen wel weten wat katten voor Egyptenaren betekenen. Maar deze

Romein kennelijk niet. Egyptenaren zijn ervan overtuigd dat het land haar rijkdom en voorspoed aan katten te danken heeft. En dat niet alleen, Bastet is ook de godin van de vruchtbaarheid. Die van de mensen zelf én die van het land. Van de overstromingen van de Nijl, waardoor er ieder jaar genoeg graan en ander voedsel groeit in de vruchtbare rivierdelta. Bastets heilige positie kan niet worden overschat en een kat een schop geven, is in Egypte een vergrijp waar de doodstraf op staat. Die Romein weet niet hoeveel geluk hij heeft gehad!

Intussen heeft Djeme haar gouden kattenbeeldje in een nis neergezet en met een kleine buiging naar de priesters en priesteressen verlaat ze de tempel. Kai loopt achter haar aan.

Ze blijft even staan om weer aan het felle licht te wennen en kijkt dan om zich heen. Aan hun rechterhand ligt de haven met alle boten en bedrijvigheid, en nog een eindje verder naar rechts zijn de koninklijke paleizen.

Langzaam draait Djeme haar hoofd naar links tot haar ogen blijven rusten op de heuvel met de tempel van Serapis, die in de verte boven hen uit torent.

Een angstig voorgevoel begint Kai te bekruipen. Ze zal daar nu toch niet naartoe willen? Die tempel is hier meer dan een uur vandaan. Te paard!

'Hoelang is het eigenlijk geleden dat ik in de tempel van Serapis was, Kai? Weet jij het nog?'

Ze draait zich om en kijkt hem aan met die twinkeling in haar ogen waar hij nooit weerstand aan kan bieden.

'Die hier dichtbij?' zegt Kai, die natuurlijk heel goed weet dat ze de grote tempel bedoelt. 'Eh, nog niet zo lang geleden, dacht ik.'

Djeme zucht. 'Nee, die op de heuvel natuurlijk. Die heeft een Nijlometer, dat weet je best. En je weet ook dat de berichten over de overstromingen dit jaar slecht zijn. En zo'n vreemdeling die een kat een schop geeft, dat kan de goden zomaar ontstemmen. Het

zou goed zijn om een kijkje te gaan nemen en zelf de stand van de Nijlometer af te lezen.'

Kai knikt langzaam. 'Ja, dat...' begint hij dan voorzichtig, 'je hebt natuurlijk gelijk. Dat zou inderdaad...'

Maar voor hij zijn moeizame zin af kan maken, begint Djeme heel hard te lachen.

'O Kai, je zou je gezicht eens moeten zien! Ik maak maar een grapje. Kom, we gaan terug naar het paleis.'

Bij de ingang van het paleis wipt Djeme uit haar draagstoel en loopt de tuinen in. 'Kom mee, Kai! Dan hoeven we niet langs die ouwe zeurpieten.'

Djeme doelt op de lange rijen mensen die zich voor de hoofdingang van het paleis hebben verzameld voor de audiënties die de farao bijna elke dag houdt. Bedienden zijn overal druk bezig de menigte in het gareel te houden en dreigende ruzies te sussen.

Lachend rent Kai achter haar aan. 'Dat zijn wel de onderdanen van de farao, hè?' zegt hij.

Djeme geeft hem over haar schouder een knipoog.

In de tuinen is nauwelijks iets te merken van de onrust bij de hoofdingang. Tuinmannen zijn rozen aan het snoeien en geven de planten water. Een van hen is onzichtbare bladeren bijeen aan het harken op een smetteloos pad. Djeme huppelt langs hem heen.

'Pff, ik lust wel een glaasje water,' zucht ze tegen haar kamermeisje zodra ze binnen zijn.

Gissa haast zich om de verfrissingen te halen.

'En hoe is het met mijn kleine schatjes?' Djeme loopt naar de vogelkooi. Haar ogen zoeken het kleine vogeltje dat ze vanmorgen gered heeft. Lang hoeft ze niet te zoeken, want het beestje zit nog steeds op de bodem van de kooi, waar ze het vanmorgen heeft neergezet.

'Ach, liefje. Kun je niet meer vliegen?'

'Ik heb ze net eten gegeven,' zegt Gissa als ze weer binnenkomt

met een dienblad met bekers. 'En ik heb ook het water ververst.'

'Het lijkt erop dat dit kleintje toch niet helemaal in orde is,' zegt Djeme. 'Heeft ie al bewogen?'

'Nog niet,' zegt Gissa. 'Maar misschien heeft het wat tijd nodig. Tenslotte was het beestje er al op voorbereid dat het zou worden opgegeten. Daar zou ik ook wel even van bij moeten komen.'

Djeme moet lachen en neemt de beker van Gissa aan. Haar kamermeisje slaagt er altijd in haar op te vrolijken.

De zon hangt al laag boven de zee als er onrust ontstaat in de bediendenkamer. Djeme gaat rechtop zitten. Wat zou er aan de hand zijn? Dan barsten de met parelmoer ingelegde deuren open en zonder verdere aankondiging komt Satamon Djemes vertrekken binnen. Dat is lang niet gebeurd.

Haastig springt Djeme van haar rustbed en maakt een buiging. 'Hoogheid,' zegt ze.

Nonchalant wuift Satamon haar begroeting weg en laat zich op het bed ploffen. 'Pff, ik ben uitgeput. Kon ik die audiënties maar door iemand anders laten doen!'

Djeme blijft staan. Ze weet niet zo goed wat ze moet zeggen. Achter haar loopt Nofret met opgeheven staart de kamer uit.

'Kun jij het niet van me overnemen?' vraagt Satamon. 'Met de juiste make-up en kleren kun je wel voor mij doorgaan.'

Dat betwijfelt Djeme. Satamon is altijd de mooiste geweest van hen twee. Bovendien is ze een stuk langer.

'Zou Herisef kunnen helpen?' vraagt Djeme.

Herisef is hun jongere broertje van elf, die samen met Satamon farao is geworden, al zijn ze niet samen ingehuldigd. Satamon was de eerste troonopvolger toen hun ouders overleden, maar omdat een vrouw niet alleen op de troon mag zitten, trouwt ze vaak met een naast familielid. Zo blijft de macht in de familie. Nadat Satamon zich heeft laten kronen is ze in een kleine ceremonie in het paleis met Herisef getrouwd.